

volacího soudu i s odvolacím řízením mu předcházejícím. K tomuto zmatku bylo přihlížeti z úřadu (§ 510, odst. 2, c. ř. s., §§ 471 č. 7, 477, odst. 1, 513 c. ř. s. a § 25 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.) a bylo tudíž se usnésti, jak ve výroku uvedeno.

Čís. 16640.

Pro otázku, zda nemovitost slouží p ř e v á ž n ě provozování výdělečného podniku (§ 265, odst. 2, písm. a) zák. č. 76/1927 ve znění vyhlášky ministerstva financí č. 227/1936 Sb. z. a n.), není rozhodující toliko rozsah plochy sloužící podniku v poměru k celé ploše nemovitosti patřící podnikateli, nýbrž je při tom přihlížeti též k tomu, že i rozlohou menší části mohou býti se zřetel na svou polohu, povahu, obchodní hodnotu a pod. pro podnik důležitější význam nežli ostatní, třebaš rozsahem větší části nemovitosti.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1938, R II 494/37.)

Žalující Spořitelní a záloženský spolek v L. se žalobou podanou podle § 231 ex. ř. k provedení odporu vzneseného při rozvrhovém roku, s nímž byl odkázán na pořad práva, domáhá na žalovaných Československém státě (finanční správě), Okresní nemocenské pojišťovně v K., a Všeobecném pensijním ústavu v B., aby určité částky, přikázané rozvrhovým usnesením žalovaným v přednostním pořadí na jejich přihlášené veřejné dávky, a to na daň výdělkovou a pojistné příspěvky, pokud byly splatné po 15. březnu 1934, byly přikázány hypotekárním věřitelům v knihovním pořadí. K odůvodnění žaloby přednesl, že povinní Arnošt a Josef K., majitelé firmy »G. K.«, užívali od 15. března 1934 jen 21.40% užitečné plochy vydražených nemovitostí, kdežto ostatní díl nemovitostí částečně pronajali Oskaru F., později firmě F. a spol., Josefu L. a Arnoštu K., takže ony nemovitosti (domy) nesloužily převážně výdělečnému podniku firmy »G. K.«. Proti žalobě namítli žalovaní, že oba povinní pronajali větší díl místností v označených domech jen na oko firmě F. a spol., neboť ta jim neplatila žádné nájemné a pracovala na týchž starojích a s týmiž dělníky na účet obou povinných a pro ně, nezměnilo se nic ve skutečné držbě a ve výdělečných poměrech firmy »G. K.«. Firma F. a spol. je prý také jen na oko zapsaná v obchodním rejstříku jako veřejná obchodní společnost, není ani do dnešního dne živnostensky úředně oprávněna provozovati práce, které dříve prováděli povinní a jejich stroje koupila firma F. a spol. k provozování těchto prací. Soud první stolice uznal zčásti podle žaloby. Odvolací soud zrušil na odvolání obou stran napadený rozsudek a uložil soudu první stolice, aby po právní moci zrušujícího usnesení dále o věci jednal a znovu rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursům žalobce a vedlejších intervenientů.

D ů v o d y:

Odvolací soud zrušil rozsudek soudu první stolice, že první soud pro svůj právní názor, že pro rozhodnutí o tom, slouží-li nemovitost převážně provozování výdělečného podniku, jest rozhodující toliko výměra plochy sloužící onomu účelu, neobíral se dalšími pro onu převážnost důležitými okolnostmi, dále pak že první soud neprobral řádně námitku žalovaných, že při transakcích firmy Bratří K. s Oskarem F. po případě s firmou F. a spol. šlo o odporovatelnou smlouvu ujednanou na oko, a že neučinil žádná zjištění pro posouzení oné námitky. Jen toto rozhodnutí je předmětem přezkoumání napadeného usnesení a nelze přihlížeti k vývodům rekursu, které se zabývají jinými otázkami.

Co se týká věcného ručení nemovitosti za nedoplatky na dani výdělkové, o které tu jediné jde, požívají přednostního práva zástavního na nemovitostech sloužících výlučně nebo převážně provozování výdělečného podniku dani podrobeného a patřícího majiteli těchto nemovitostí dvouleté po případě tříleté nedoplatky s přírážkami a příslušenstvím (§ 265 a) zák. č. 76/1927 nyní ve znění vyhlášky ministra financí č. 227/1936 Sb. z. a n.). Zákon neobsahuje ustanovení, podle čeho jest posuzovati nemovitost převážně sloužící provozu výdělečného podniku vlastníka nemovitosti. Názor stěžovatelů, že rozhodující jest toliko rozsah plochy takto sloužící podniku v poměru k celé ploše nemovitosti, patřící podnikateli, nelze uznati za správný v této všeobecnosti. Vždyť mohou i menší části nemovitosti sloužiti podniku hledíc na svou polohu a podstatu takovou měrou, že ostatní i větší části ustupují úplně do pozadí. Proto jest správný názor odvolacího soudu, že rozhodující jest povaha nemovitosti sloužící onomu provozu a její význam pro něj po případě obchodní hodnota místnosti. Je třeba míti zřetel též na povahu skutečně provozovaného výdělečného podniku a jeho potřeby, jaký význam proň má část nemovitosti jemu sloužící a jak se jeví tento význam i pro hodnotu nemovitosti v celku. To má patrně na mysli odvolací soud, když postrádá v rozsudku prvního soudu zjištění, co jest hlavním pramenem důchodů z nemovitosti pro jejího vlastníka, zdali výdělečný podnik, či nájemné. Pro správnost tohoto názoru mluví i vládní nařízení k provedení zákona o přímých daních č. 15/1937 Sb. z. a n., na které se stěžovatelé odvolávají. To uvádí jako vykládací pravidlo k ustanovení § 265, odst. 2, uved. zák. nejprve plochu sloužící provozu, ale dodává, že při posuzování otázek, zda nemovitost slouží výlučně nebo převážně provozování výdělečného podniku, nutno vedle plochy bráti někdy v úvahu též povahu skutečně provozovaného výdělečného podnikání a jeho potřeby, a to vždy se zřetel k tomuto podnikání jako celku. Těmito okolnostmi se první soud nezabýval, neprobral po této stránce námitky žalovaných a neprovedl důkazy, jimi nabídnuté, a jest proto usnesení odvolacího soudu správné, neboť pro rozhodnutí není tu dosud spolehlivý podklad skutkový.

Ale také pro druhou otázku, zda tu šlo o jednání na oko při prodeji části podniku firmy Bratří K. Oskaru F. po případě firmě F. a spol., neučinil soud první stolice potřebná zjištění, ačkoliv k těmto námitkám provedl řadu důkazů. Žalující spolek uvádí v rekursu, co podle jeho názoru vychází z provedených důkazů, ale tu nejde o zjištění soudu, která jediné mohou sloužiti za podklad pro právní posouzení věci.

Čís. 16641.

Spořitelny (zák. č. 302/1920 Sb. z. a n.).

Obchody spořitelny ve smyslu zák. č. 302/1920 Sb. z. a n., které nejsou v jejích stanovách uvedeny jako dovolené uložení přebytků spořitelny, odporují zákonu a jsou nicotné (§ 879 obč. zák.). Za uvedené podmínky jde o nicotné jednání, převzala-li spořitelna za svého komitenta záruku vůči třetím osobám z jeho obchodního styku, i kdyby převzetí záruky bylo podloženo jiným úvěrovým jednáním.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1938, Rv II 364/35.)

Žalovaná spořitelna se žalobci zaručila za zaplacení 17.000 Kč Janem P., který uvedenou částku byl žalobci dlužen za dodaný automobil. Tvrdě, že Jan P. jest žalobci ještě dlužen 5.730 Kč, domáhá se žalobce na žalovanou spořitelnu zaplacení uvedené částky s příslušenstvím. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Podstatou sporu jest otázka, zda smlouva z 28. dubna 1931, kterou žalovaná »Obecní spořitelna v L.« převzala vůči žalobci záruku za dlužníka Jana P. do výše 17.000 Kč ve smyslu kupních podmínek o koupeném automobilu, je platná či nikoli. Odvolací soud souhlasí s názorem prvního soudu, že tu nejde o asignaci nebo převzetí dluhu, ježto poukaz v záruční listině, že se záruka přejímá z příkazu dlužníkova, obsahuje pouze motiv, jenž vedl žalovanou k dojednání rukojemské smlouvy, nemění však nic na její podstatě. Odvolací soud sdílí také právní názor, že tato rukojemská smlouva je neplatná. Není sporu o tom, že žalovaná je spořitelnou podle zákona ze dne 14. dubna 1920, č. 302 Sb. z. a n., takže je vázána při zužitkování peněz z vkladů i z vlastního jmění ustanovením § 15 uved. zák. Podle něho může tudíž při hospodaření s vklady nebo s vlastním jměním užití jen způsobů stanovených buď přímo zákonem, anebo povolených státní správou. Žalovaná spořitelna schválením stanov ministerstvem vnitra dosáhla práva užití pro umístění peněz jen ukládacích způsobů uvedených v §§ 50 až 60 stanov, k jiným způsobům by musila mít zvláštní povolení státní správy za současného doplnění stanov. Mezi dovolenými způsoby hospodaření žalované spořitelny, jež jsou v stanovách taxativně vypočteny, není oprávnění k přejímání rukojemství za pohledávky nebo vydávání záručních listin. K tomu nedostala ani dodatečné povolení státní správy, jak je viděti ze zprávy ministerstva vnitra z 31. října 1934. Závazek rukojemský, o nějž ža-